

[Gillstrup]

være med at sige, at man her i de kommende måneder i stedet for at betale sine terminer, eller hvad der ellers er tale om, skal ud og foretage disse investeringer.

Så sagde hr. Ahlmann-Ohlsen: Jamen det her var jo virkelig grundigt overvejet og grundigt fastlagt, fordi man altså havde en konference i april måned 1987, hvor eksperterne havde konsensus og var enige. Og så tilføjede hr. Ahlmann-Ohlsen med en lidt lavere stemme: Så er de ganske vist nok blevet uenige siden da, men de var dog enige i sin tid i april måned 1987, og derfor må vi respektere det store arbejde, hvor hr. Ahlmann-Ohlsen har ofret sin natseøvn.

Jamen vi skal ikke tage stilling til, hvad der ville have været rigtigt i april 1987. Vi skal tage stilling til situationen i maj 1989, og i maj 1989 er der, som miljøministeren siger, en vrimmel og et virvar af forskellige oplysninger, som ikke svarer til noget med konsensus. Derfor var også hr. Ahlmann-Ohlsens ord en god begrundelse for at stemme ja til Fremskridtspartiets dagsorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 49) af Knud Lind (FP) (se foran)
forkastedes, idet 20 (FP og CD) stemte for, 96 (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (Grønl.)) imod.

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 48) af Leif Hermann (SF) (se foran)
forkastedes, idet 52 (S og SF) stemte for, 64 (KF, V, FP, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grønl.)) imod.

Følgende forslag var taget tilbage og bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden (nr. D 47) af Knud Lind (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til miljøministeren:

»Hvordan vil miljøministeren sikre, at borgerne fortsat kan benytte deres private brønde og drikkevandsboringer uden generende indgreb fra offentlige myndigheder?«

Af Knud Lind (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 10/5 89. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/5 89).

*Begrundelse***Knud Lind (FP):**

Fremskridtspartiet har rejst denne forespørgsel om, hvordan ministeren vil sikre, at borgerne fortsat kan benytte deres private brønde og drikkevandsboringer uden generende indgreb fra offentlige myndigheder, fordi vi føler, at man her krænker noget fundamentalt hos den private grundejer, nemlig retten til at bruge sin egen brønd og sit eget vand.

Retten til at bruge vand fra egen brønd har været kendt lige siden arilds tid. Det ville miljøministeren kunne overbevise sig selv om ved at læse lidt i Sjællandske eller Jydske Lov. Denne urgamle ret ønsker regeringen nu at fratage landets borgere med henvisning til et EF-direktiv af 15. juli 1980 om kvaliteten af drikkevand og en bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg nr. 515 af 29. august 1988.

De nye regler kræver, at kommunerne skal føre tilsyn med ca. 150.000 private brønde og boringer. Den nye bekendtgørelse svarer til, at der skulle føres offentlig kontrol med køleskabstemperaturer og hygiejne i private køkkener, på samme måde som man gør i dag i slagterforretningerne.

Prisen for at blive tilsluttet et kommunalt vandværk løber nemt op til 50.000 kr. pr. husejer. Den sidste sag, jeg så, var fra Fæby ved Vordingborg, hvor hver husstand i forbindelse med tilslutning til Ørslev Vandværk skulle betale 43.560 kr. Bidraget til forsyningsledningen udgjorde 29.200 kr. plus tilslutningsafgift 6.500 kr., det er i alt 35.700 kr. Så er der moms, 7.860 kr. I alt 43.560 kr., og dertil kommer eventuelle ledningsændringer på privat grund.

Det er mit indtryk, at Miljøstyrelsen tolker EF-direktivet om vand fra offentlige vandværker som gældende også for små private brønde, og kan brøndene ikke leve op til paragrafferne, så skal de kastes til og ejendommen tvangstilsluttes offentlige vandværker.

12) Forespørgsel nr. F 29:

[Knud Lind]

Brøndejerne skal også betale for regelmæssige kommunale kontrolbesøg. På landsplan vil tvangstilslutningerne af de ca. 40 pct. af brøndene, som overskrider grænseværdierne for nitrat, betyde en regning på et sted mellem 1,5 og 6 mia. kr. til de 60.000 brøndejerne, hvis det kan gøres det.

Vi må give dyrlæge J. Carstensen ret, når han siger, at det var den offentlige vandforsyning, EF-direktivet var møntet på med hensyn til fastsættelse af grænseværdier for nitrat, E-kolibakterier, jern, mangan og ikke mindst tungmetaller som kviksølv og kadmium i drikkevandet.

Jeg skal til slut, da den gule lampe nu lyser, fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden . . . (*Afbrydelse*). Undskyld formand!

Jeg skal sige til slut, at i det EF-direktiv, som er fremkommet, er der nogle muligheder for dispensation. Disse muligheder har regeringen ikke ønsket at bruge. Det finder vi meget uheldigt. Vi finder det også meget uheldigt, at miljøministeren trods løfte til kommunerne igen og igen har udsat det cirkulære, der skulle omhandle tilsyn med private brønde m.v.

I den kommune, hvor jeg sidder i kommunalbestyrelsen, har man undret sig over, hvorfor det cirkulære fra ministeren ikke kommer. Det skulle være kommet i foråret 1989, og vi har intet set til det. Det sidste, jeg har hørt om det, er, at man formentlig engang i efteråret 1989 vil komme med det.

Og i denne sag kan man ikke engang beskyldte den tidligere fiskeriminister for at have ødelagt det, men dér må vi gå direkte til den nuværende miljøminister, som har overfortolket EF-cirkulæret i en sådan grad, så det er til skade for samtlige de 150.000 lodsejere, som har en privat brønd, som de selvfølgelig bør have ret til at bruge vandet fra.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Ifølge forretningsordenen er det sådan, at de første 5 minutter er til begrundelse.

Og så hedder det »den nuværende fiskeriminister«.

Herefter har miljøministeren ordet.

Besvarelse

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Retten til eget vand skal åbenbart være Fremskridtspartiets nye korstog, og det tager vi så også denne dag, hvor Fremskridtspartiet ik-

ke mener, at man kunne gøre mere nyttigt arbejde.

Jeg vil godt understrege, at når det drejer sig om drikkevand, så synes jeg, det er nødvendigt med en kortlægning også af, hvordan forureningstilstanden er i de private brønde. Og når det er nødvendigt, er det naturligvis, fordi vi ikke kan foretage fornuftige miljømæssige dispositioner, hvis vi ikke kender forureningstilstanden.

Så ved jeg udmærket godt, at man siger: Det vand har vi drukket af i 30 år, men jeg er altså nødt til at understrege, at forureningssituationen aldrig har været så alvorlig som nu.

Det er jo grunden til, at jeg finder, at det er nødvendigt, at der foretages en kortlægning, som også omfatter de private brønde. Det er for mig hovedbegrundelsen for det, der foregår i sagen, som vi kunne kalde sagen om de private brønde. Har vi ikke en sådan kortlægning, er det umuligt for os at lave fornuftige dispositioner på området, og det er også umuligt for kommunerne at disponere med hensyn til den kommende vandforsyning.

Og i tilfælde af, at private brønde er forurenede på en sådan måde, at de er sundhedsfarlige, sådan at de, der ejer brøndene, ikke længere tør bruge dem, er det faktisk kommunens ansvar at sørge for, at den enkelte borger har vand at drikke. Det kan kommunen ikke sørge for på ordentlig vis, hvis kommunen ikke kender forureningstilstanden.

Når det drejer sig om, hvor meget der skal foretages af analyser, så er det tanken, at der skal foretages analyser hvert femte år, og det kan jo altså ikke ødelægge noget som helst.

Når vi så konstaterer resultatet af disse analyser – det er jo kommunerne, der foretager dem, og det er kommunerne, der administrerer reglerne – så er det sådan i dag, at kommunerne kan gribe ind, når de har set på tallene, i de tilfælde, hvor det konstateres, at kravene til drikkevandskvalitet ikke er overholdt. I de tilfælde, hvor der er tale om forhøjede tal, og hvor der direkte må skønnes at være sundhedsfare, skal kommunerne overveje, om de vil gribe ind. Og det er kernen i sagen: Der står ingen steder, at kommunerne *skal* gribe ind. Det eneste, der står, er, at kommunerne *kan* gribe ind.

Når det er sagt, så bliver jeg også nødt til at sige, at det jo er lagt ud til kommunerne decentralt. Kommunerne håndhæver naturligvis dis-

[Miljøministeren]

se ting forskelligt, og det bliver vi nødt til at konstatere, for vi kan ikke uddelegere ting uden reelt at gøre det. Det mener jeg faktisk ikke vi kan, hr. Knud Lind.

Men jeg tror nok, jeg efter alle de mange, mange, mange timer, hvor det har været min store fornøjelse at høre på hr. Knud Lind, må konstatere, at hr. Knud Lind, når det drejer sig om de ting, hvor det ikke går efter hr. Knud Linds kogebog, mener, at man skal have et totalt centralistisk styre.

Her er altså tale om decentral myndighed, et princip, som hr. Knud Lind normalt vil synes er udmærket, men nu gør kommunerne ikke præcis, som hr. Knud Lind vil, og så er det altså noget, der er forkert, og så må vi endelig pådutte kommunerne noget andet.

Jeg mener, det er en sund og fornuftig praksis, der er tilrettelagt. Kommunerne kan gribe ind, hvis kravene ikke er opfyldt. De skal tage stilling til, om de ville gribe ind, hvis der direkte er tale om mere problematiske private brønde og boringer med hensyn til sundhed.

Endelig vil jeg sige – og det skal være min slutbemærkning her i første omgang – at nogle kommuner efter min opfattelse griber helt uhensigtsmæssigt ind. Jeg har også været udsat for det eksempel, hvor man ved en enkelt analyse har konstateret nitrattal, der lå på knap 52 mg/l, hvor grænsen er 50 mg/l.

Og jeg har også set, hvad det er for en skrivelse, man henvender sig til borgeren med. Den 7. april 1989 konstaterer man på basis af en analyserapport, at tingene ikke er i orden, og så siger man, at nu nedlægger man forbud mod fortsat brug af vandet fra egen brønd på ejendommen, og forbudet gælder allerede fra den 1. maj 1989.

Det synes jeg er en aldeles uhensigtsmæssig måde at gribe sagen an på, og jeg synes ikke, det er rimeligt, at der er kommuner, der gør tingene på den facon. For det første er det uforvarsligt på basis af et enkelt analyseresultat at gribe til den slags foranstaltninger, al den stund der jo altid er usikkerhed på den slags resultater, det ved man jo, når man kender lidt til tingene. For det andet så ligner det selvfølgelig ikke noget at udstede sådan et forbud og kun give 3 ugers varsel.

Og derfor er jeg også nødt til at sige – og det synes jeg vi alle sammen kan være fælles om – at den form for administration er helt uacceptabel. Jeg mener også, at det må indgå i vore dis-

kussioner med kommunerne, og jeg har allerede gjort Kommunernes Landsforening opmærksom på det.

Et tilfælde som det her – det vil jeg gerne medgive Fremskridtspartiet – ville jeg også opleve som et personligt overgreb, hvis det var mig, der var udsat for det. Det ligner ikke noget på basis af analysen, og det ligner overhovedet heller ikke noget at skrive på den måde til borgerne. Det er jeg meget enig i. Men det ændrer altså ikke ved princippet om, at det er rigtigt at have decentraliseret det.

Vi kommer med vores vejledning, og der vil være den præcisering, som jeg har omtalt her. Vi synes, det er nødvendigt at få kortlagt, hvordan vandtilstanden er i de private brønde, for ellers kan kommunerne ikke tage hensyn til det i deres planlægning. En sådan kortlægning er den eneste mulighed, vi har for at undgå senere hovsaindgreb, hvis det skulle vise sig, at der i forbindelse med en fest opstod akutte mavetilfælde på grund af vandet.

*Forhandling***Knud Lind (FP):**

Jeg vil bare ganske kort sige til ministeren, inden jeg glemmer det i den almindelige debat, at jeg er meget tilfreds med, at ministeren tilkendegiver her, at visse kommuner er faret for hårdt frem imod de private brøndejerne.

Men jeg må altså også sige, når miljøministeren taler om, at hun hælder til en decentral ordning, at ude i kommunerne er man lovlydige, og dér følger man ministerens bekendtgørelse. Det er den eneste, der ligger, som de kan følge, og da der er indført et ansvarlighedsprincip vedrørende kommunalbestyrelsesmedlemmer, er de nødsaget til at følge ord for ord, hvad der står deri.

Og det er ministeren, der er ansvarlig for den bekendtgørelse, og det er ministeren, der er ansvarlig for, at det cirkulære, som måske skulle have lempet lidt på bekendtgørelsen, ikke er kommet ud til kommunerne. Kommunerne kan reelt kun følge den bekendtgørelse og det EF-direktiv, som er kommet.

Det kan ikke nytte, at ministeren forsøger som Pontius Pilatus at vaske hænderne og sige: Ja, det er uheldigt, at der er nogle kommuner, der kører for hårdt frem, og det er også uheldigt, hvis der er nogle, der skulle anmeldte nogle

[Knud Lind]

lodsejere, når ministeren ikke har opfyldt den pligt, ministeren har til at komme med et cirkulære med nogle retningslinjer for kommunerne. Det cirkulære har ministeren lovet kommunerne skulle komme i foråret her, men cirkulæret er ikke kommet. Uanset hvor decentralt eller centralt det er, så kører kommunerne ud fra den bekendtgørelse, der er trådt i kraft, når der ikke fra centralt hold er kommet nye retningslinjer, og det betyder reelt, at alle disse borgere, som har private brønde og boringer, bliver ramt. Det er det, der er uheldigt.

(Kort bemærkning).

Ernst B. Schmidt (FP):

Jeg vil gerne spørge miljøministeren, om ministeren læser et blad, der hedder Landbrugsmagasinet, som udgives af Husmandsforeningerne. I nummeret for maj, nr. 20 af 18. maj 1989, side 8 omhandles drikkevandsproblemer for private brønde, og i artiklen står, at loven om vandforsyning skal ændres, at landbrugets topfolk må protestere endnu mere, at husmænd må protestere mod brøndkontrol, og at private brønde ikke skal tvangslukkes. De har hele tiden været imod brøndkontrol, og drikkevandets nitratindehold er uskadeligt.

Der oplyses mange interessante ting i den artikel i Landbrugsmagasinet, bl.a. at i de amerikanske stater Minnesota, Missouri og Kansas indeholder drikkevandet helt op til 800 mg nitrat pr. 1.000 l. Hvis man skulle få ondt i maven af nitrat, så skulle man drikke mindst 1.000 l vand i døgnet for at blive forgiftet, efter hvad der er oplyst i den artikel.

Og jeg kan sige, at når man bor i et landdistrikt og bliver påtvunget drikkevand fra et kommunalt vandværk – jeg har selv været ude for tilfældet – så begynder vandkedlen pludselig at lugte af klor, hvad den aldrig har gjort før. Og det synes jeg nærmere man kunne få ondt i maven af. Jeg vil gerne spørge ministeren, om man ikke hurtigst muligt kan finde ud af, at den rigoristiske lovgivning, der er på området, skal gradueres efter forholdene.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg vil gerne spørge miljøministeren, om »man« er en by i Rusland. Når man kommer på talerstolen og informerer Folketinget om, at

»man« har straffet en brøndejer, der har 51 mg nitrat pr. l i sit vand, så må ministeren ikke kalde det »man«, så har Folketinget krav på at vide, hvilken kommune der tænkes på. Det vil vi gerne have at vide.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal gøre opmærksom på, at når debatten indtil nu er blevet lidt usædvanligt ledet, er det, fordi ordføreren for forespørgerne i første omgang fik ordet til at skulle gå videre i debatten, men brugte det som en kort bemærkning. Så vi er altså ikke kommet længere end dertil. Derfor tillader jeg endnu en enkelt kort bemærkning, og så går vi videre i talerrækken.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Når jeg tager ordet til en kort bemærkning, så er det, fordi jeg vil henvende mig direkte til miljøministeren, som jeg føler indledningsvis holdt en aldeles fortrinlig tale, i hvert fald den sidste del af den.

Jeg tror, vi kunne komme meget nemt over denne debat, hvis vi kunne få ministeren til at gå på talerstolen og sige, at ministeren agter, så hurtigt det overhovedet er muligt, at ændre sin bekendtgørelse, således at der gives et varsel på 3 måneder, hvis en kommune konstaterer, at en brønd er forurennet ud over det tilladelige, i stedet for, som vi har det nu, hvor ministeren jo netop har bekræftet, at der handles forskelligt i de enkelte kommuner. Jeg tror, at Folketinget vil kunne være enig om, at den går ikke.

Så kunne vi i hvert fald komme ud over de situationer, hvor 0,1 mg er udslaggivende for, om en person skal tvinges til at blive tilsluttet et kommunalt vandingsanlæg. Jeg tror, det ville være let for CD's folketingsgruppe at komme videre, og debatten ville blive ganske klart afkortet.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Til hr. Mogens Elvensø vil jeg sige, at det var Saksøbing Kommune.

Til hr. Knud Lind vil jeg sige, at der er altså en bekendtgørelse, og der er ingen tvivl om indholdet – hvis man i øvrigt er i stand til at læse – af den bekendtgørelse. Det er en kan-bekendtgørelse; når det drejer sig om, hvad kommunen skal gøre, så er det ikke, at kommunen skal gri-

[Miljøministeren]

be ind, men at kommunen skal gøre sig klart, om den vil gribe ind. Det er så overladt til kommunen, fordi ansvaret ligger i kommunalbestyrelsen, om kommunen vil gribe ind eller ej.

Hvis hr. Knud Lind mener, at al lovgivning skal samles hos miljøministeren og alt ansvaret for disse ting skal samles hos miljøministeren, så må hr. Knud Lind foreslå det. Det er ikke, fordi det undrer mig, men det er en fuldstændig godnatdiskussion, vi har på nuværende tidspunkt. Det er overladt til kommunerne.

Så vil jeg godt til hr. Nør Christensen sige, at jeg ikke lige på stående fod kan sige, at jeg kan indføje i bekendtgørelsen, at der skal gå mindst 3 måneder, men det er en helt formel betragtning. I den vejledning, som jeg skal udsende nu, og som i øjeblikket er ude til høring, kan jeg selvfølgelig formentlig under en eller anden form tage spørgsmålet op. Jeg kan også tage spørgsmålet op i forbindelse med Kommunernes Landsforening.

Det, jeg i hvert fald gerne vil sige, er, at det er helt urimeligt, at en kommune med 3 ugers varsel kan udstede et sådant forbud. Jeg vil gerne understrege, at det synes jeg er overgreb over for borgerne. Jeg synes også, vi bliver nødt til at diskutere med kommunerne, at det ikke er en måde at håndtere det her på. Hvis det kan hjælpe på debatten, så gør jeg det gerne.

Knud Lind (FP):

Jeg kan indledningsvis forstå, at miljøministeren egentlig synes, det er forkert, men i øvrigt ikke rigtig vil skrive noget om det hverken i bekendtgørelsen eller i cirkulæret. Det må vi tage til efterretning.

Og for at jeg ikke skal glemme det, vil jeg indledningsvis på vegne af Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at ændre bekendtgørelse nr. 515 af 29. august 1988 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg, så borgerne igen frit kan fortsætte med at benytte deres private brønde og boringer, som forsyner deres husstande med drikkevand, uden at skulle pålignes unødige udgifter til regelmæssige kommunale vandkvalitetsprøver og tvangstilslutninger af deres brønde til større fælles vandværker, selv om de private brønde i menneskealdre har fungeret upåklageligt.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 50).

Fremskridtspartiet finder, at miljøministeren og Miljøstyrelsen har overfortolket EF-direktivet af 15. juli 1980 om kvaliteten af drikkevand. Man har fuldstændig set bort fra de undtagelser, som direktivet giver mulighed for, idet man bl.a. skriver i direktivet:

»For at give anvendelsen af dette direktiv en vis smidighed bør medlemsstaterne på visse betingelser have mulighed for at fastsætte undtagelser fra dette direktiv, navnlig for at tage hensyn til særlige situationer.«

Ministerens har overhovedet ikke brugt denne undtagelse, det er endda en generel undtagelse, man gør i direktivet. Det undrer mig i øvrigt, at ministeren, som ellers ikke har den store tilbøjelighed til at efterkomme henstillinger fra EF, f.eks. når det drejer sig om katalysatorer til biler, nu pludselig er blevet overordentlig loyldig i EF-øjemed, når det drejer sig om private brønde og boringer.

For det første mener Fremskridtspartiet, at EF-direktivet overhovedet ikke nævner private brønde og boringer. For det andet vil man i artikel 20 kunne læse:

»Medlemsstaterne kan i særlige tilfælde og for geografisk afgrænsede befolkningsgrupper indgive en særlig ansøgning til Kommissionen om yderligere frist med hensyn til overholdelse af bilag 1.«

For det tredje omhandler artikel 9 undtagelser, hvor man bl.a. siger:

»Medlemsstaterne kan fastsætte undtagelser fra dette direktiv for at tage hensyn til situationer forårsaget af jordlagenes beskaffenhed og struktur i det område, som de pågældende forsyninger stammer fra.«

Når man taler om jordlagenes beskaffenhed og struktur i et område, så kunne man f.eks. tænke på de lette jyske sandjorder.

I artikel 9, stk. 2, står der:

»Medlemsstaterne meddeler kun Kommissionen de i stk. 1 omhandlede undtagelser, såfremt de vedrører vandforsyning på mindst 1.000 m³ pr. dag eller en befolkning på mindst 5.000 personer.«

Jeg tror ikke, de enkeltbrønde og enkeltboringer, der er tale om her, vil kunne komme op på det, og det vil sige, at man slet ikke behøver at meddele EF noget.

[Knut Lind]

Ved nøje gennemlæsning af EF-direktivet får man det indtryk, at det er offentlige vandværker og private fællesvandværker, der er tale om. Prøv blot at høre, hvordan man f.eks. i artikel 12, pkt. 2, taler om, at »denne kontrol omfatter alle former for drikkevand og udføres på det stadium, hvor vandet stilles til rådighed for brugeren«. Ordene »stilles til rådighed for brugeren« tyder ikke ligefrem på, at man har tænkt på private brønde og boringer til enkelthushold.

Men i Miljøstyrelsen har man anlagt en helt anden fortolkning. I henhold til bilag 355, spørgsmål M 145, hvor der er blevet spurgt om, hvorvidt Danmark på lignende måde som Holland og Vesttyskland har fritaget private brønde fra EF-direktivet, svarer ministeren, at hun ikke er bekendt med, at andre EF-lande, eksempelvis Holland og Vesttyskland, skulle administrere drikkevandsdirektivet betydelig lempeligere, end det sker fra dansk side, således som det anføres i Jyllands-Postens artikel, men Miljøstyrelsen har for nylig anmodet Kommissionen om en udtalelse vedrørende dette spørgsmål.

De Danske Landboforeninger har to gange skriftligt opfordret miljøministeren til at ændre reglerne om vandkvalitet og tilsyn med private vandforsyningsanlæg. Første gang var den 16. november 1987, og sidste gang var såmænd den 23. februar 1989. I sit brev af 23. februar 1989 skriver Landboforeningerne:

»For det første finder vi det ubegrundet, at de danske regler er udformet strengere end dem, der er fastlagt i EF-direktivet. Dette synes at være tilfældet med hensyn til pH-værdierne, hvor undergrænsen i EF-direktivet er fastlagt til en pH-værdi på 6,5. I bekendtgørelsen er den samme værdi strammet op til en pH-værdi på 7,0. Denne opstramning betyder bl.a., at stort set alle private vandindvindinger i det vestjyske kan kræves lukket, da de i mange tilfælde ikke kan leve op til den danske pH-værdinorm.

Det andet forhold er, at vi fra dansk side må kunne administrere det pågældende direktiv helt på tilsvarende måde, som man gør i andre lande.

Fra Hollands side har vi modtaget indberetning om, at for private brønde gælder direktivets krav ifølge telefoniske oplysninger fra den hollandske miljøstyrelse ikke.

Fra tysk side har vi modtaget tilsvarende indberetning, som siger, at sundhedsmyndighederne har oplyst, at det vil være fuldstændig umuligt at følge disse regler i Tyskland for så vidt angår de private brønde, og at man også har meget betydeligt besvær med at opfylde normerne for så vidt angår offentlige vandværker.

Landboforeningerne skriver desuden, at »... der er tale om investeringer i størrelsesordenen ca. 2 mia. kr. Såfremt bestemmelsen opretholdes, vil Landboforeningerne opfordre miljøministeren til at udnytte undtagelsesbestemmelsen i EF-direktivet og til at administrere reglerne således, som man gør i Tyskland og Holland.«

Vi har her to forskellige forklaringer: miljøministerens forklaring om, at miljøministeren ikke er bekendt med, at andre lande, eksempelvis Holland og Vesttyskland, skulle administrere drikkevandsdirektivet betydelig lempeligere, end det sker fra dansk side – og så Landboforeningernes oplysninger om, at man fra den hollandske miljøstyrelse har fået oplyst, at direktivets krav ikke gælder for private brønde.

Fra tysk side har sundhedsmyndighederne oplyst, at det vil være fuldstændig umuligt at følge disse regler i Tyskland for så vidt angår de private brønde, og man har også meget betydeligt besvær med at opfylde normerne for så vidt angår offentlige vandværker.

Jeg finder ministerens svar på spørgsmål M 145 arrogant og nedladende. Man skulle tro, at Miljøstyrelsen ikke var bekendt med, at telefonen er opfundet for lang tid siden. Det, det drejer sig om her, er telefoniske oplysninger.

Afslutningsvis må jeg sige, at ATV-Komiteen vedrørende grundvandsforurening den 20. september 1988 afholdt heldagsmøde vedrørende analysemetoderne, og man konstaterede følgende:

»Den væsentlige usikkerhed ved grundvands- og jordprøveresultaterne opstår på det tidspunkt, hvor prøverne skal udtages. På nuværende tidspunkt må analysekvaliteten på en række laboratorier klart anses for acceptabel, når der er tale om analyse af mikroforureninger af metaller. Både prøvetagning og analyse påvirker kvaliteten af det samlede undersøgelsesresultat.«

Jeg har nu opsummeret, dels at der findes forskelligartede fortolkninger af EF-direktivet i

[Knud Lind]

de forskellige EF-lande, dels at analyseresultaterne kan være mangelfulde. Alligevel fastholder ministeren de meget skrappe danske krav. Det er helt uforståeligt, og det er i den ånd, jeg vil bede Folketinget om at se det forslag om motiveret dagsorden, som vi er kommet med.

Det kan ikke nytte. Først kommer ministeren med det nærmest hykleriske, at man er ked af, at man efter ganske kort tid har slæbt dem for retten, og bagefter, når CD direkte spørger, om ministeren vil ændre det, så der bliver en tre måneders frist, så siger ministeren, at det vil ministeren ikke. Det er hykleri på lignende vis som det, man ser fra landbrugsministerens side vedrørende vandmiljøplanen.

Hvorfor kan ministeren ikke komme med det cirkulære i stedet for at udsende alle sine selvrosende pressemeddelelser om, hvad man nu har gjort for miljøet her og dér?

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Trøjborg (S):

Under den tidligere debat om forespørgslen om vandmiljøplanen var man ved at få det indtryk, at der var tre antimiljøpartier i Folketinget: CD og Fremskridtspartiet med støtte – hvad man vil vide, hvis man har fulgt den debat, der har været i dagspressen – af Venstre.

Nu ser det ud til, at flertallet for antimiljøvedtagelser her i Folketinget er indskrænket til to partier. Jeg fatter ikke, at disse to partier kan bruge tid på denne forespørgsel. Der kan vel kun være én begrundelse, og det er, at hr. Knud Lind skal bruge Folketingets tid på noget komplekst overflødigt ved med sit hysteriske toneleje at tage ordet tre gange, inden ordførerne for partierne kommer til.

Hr. Knud Lind er bekendt med, at der er foregået et seriøst stykke arbejde i det sidste halve års tid for at få udarbejdet en ny bekendtgørelse. Det ved hr. Knud Lind, og han ved også, at den er på vej, og at den vil løse de problemer, der måske har været.

Så vil jeg også sige en anden ting. Det er, at det er ufatteligt, at partier, der endda repræsenterer, siger de selv, medlemmer, der har udført et seriøst stykke arbejde i kommunalbestyrelser – måske gør nogle af dem det endnu – kan stille

denne forespørgsel. Alle, der har haft med kommunalpolitik at gøre, ved, hvor vanskeligt det er at håndtere sager af denne karakter. Selv om miljøministeren kan fremhæve en enkelt kommune, er hovedreglen efter min erfaring, at kommunerne har udført et ganske seriøst og grundigt stykke arbejde.

Jeg kan godt forstå, at hr. Knud Lind ikke hører efter, for det er jo, som jeg sagde før, kun for hr. Knud Linds egen skyld, at denne debat er rejst. Der er ingen grund til at høre, at der alle steder – måske med en enkelt undtagelse – er udført et ganske fornuftigt stykke arbejde.

Realiteten er, at når folk opdager, at deres drikkevand er af en elendig kvalitet – det kan de for det første smage, og for det andet bliver de betænkelige, når de ser analyseresultater – bliver de selvfølgelig betænkelige, også for deres pengepung, for det er dyrt at få lavet om. Derfor er de inde i en fase, hvor de diskuterer nøje, hvorledes de kan få det udført på en økonomisk forsvarlig måde. Og når det så er sket, er de alle sammen lykkelige.

Der er ikke noget, der er så betydningsfuldt, som at vi har den høje drikkevandskvalitet, vi har i Danmark. Det krav skal vi ikke slække på, og det, hele vores miljøsindsats går på, er at bevare en høj kvalitet af det drikkevand, vi anvender i Danmark.

Derfor er der ikke andet at sige til denne sag, end at administrationen har tacklet den godt, og at der kommer en fornuftig bekendtgørelse, som bliver sat i værk.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Når nu ingen andre har gjort det, vil jeg godt for god ordens skyld informere hr. Knud Lind om, at der er mulighed for at stille spørgsmål enten skriftligt eller mundtligt om onsdagen. Dette forekommer efter Folketingets forretningsorden at være et strålende eksempel på et onsdagsspørgsmål.

Da jeg så formanden, der altid stemmer mit sind så poetisk, kom jeg til at tænke på Folkehøjskolens Sangbog, og jeg slog op på nr. 170, der hedder: »Som dybest brønd gi'r altid klarrest vand«, og den kender alle. Det var nu ikke den sætning, jeg hæftede mig så meget ved, men længere nede står der: »Læg øret ydmygt til dens rod forneden.«

Det vil jeg godt bruge i denne sammenhæng til at sige til folk og forespørgeren – det er jo det

[Ole Bernt Henriksen]

samme – at jeg har lyttet til det, ministeren har sagt, og jeg synes, ministeren har givet et rimeligt svar. Det er nødvendigt, at man lægger øret til, når en minister siger noget, for der er nuancer selv i det, ministre siger – der kan endog være det i cirkulærer, endog i ikketalende cirkulærer kan der være det.

Så skal jeg nævne en anden sætning, som har spillet en stor rolle i mit liv, og det er, at den, der kan styre sig selv, er større end den, der har erobret en stad.

Jeg skal slutte med at tage ministerens svar til efterretning. Jeg synes ganske som den tidligere taler, at det er et udmærket svar.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg kan tydeligt mærke, at hr. Ole Bernt Henriksen ikke har været i stand til at forberede sig til to forespørgselsdebatter. Det bærer hr. Ole Bernt Henriksens tale tydeligt præg af.

Når vi taler om at lytte, synes jeg egentlig, hr. Ole Bernt Henriksen skulle tage og gå ud til folket og lytte til dem, som skal tvangstilsluttes de forskellige steder, og som finder, at vandet i deres private brønd er udmærket. Men alligevel bliver de tvangstilsluttet. Og så synes jeg, at hr. Ole Bernt Henriksen skulle læse bekendtgørelse nr. 515 igennem, hvor kommunerne, når de mener, at de kan lave en tvangstilslutning, ja, så gør de det. Jeg synes, at hr. Ole Bernt Henriksen som det første skulle læse EF-direktivet og undtagelsesbestemmelserne igennem.

Jeg hørte udmærket – hvis hr. Ole Bernt Henriksen ellers har tid til at høre efter, hvad der bliver sagt – at miljøministeren ikke ønskede at indføre 3-måneders-fristen i cirkulæret, for så langt kan ministeren ikke gå. Det er det hykleri med, at man ligesom skal dæmpe det, gyde olie på de oprørte bølger udadtil, og indadtil fortsætter man den hårde linie, man har lagt hele tiden. Det finder jeg forkasteligt, og jeg finder det forkasteligt, at De Konservative lægger noget andet i det, miljøministeren kommer med her.

Det havde klædt hr. Ole Bernt Henriksen bedre, hvis hr. Ole Bernt Henriksen havde kritiseret ministeren for, at man er blevet ved med at lurepasse med hensyn til et cirkulære, der skulle vejlede kommunerne. Vi ved jo alle sammen i dag, at kommunerne retter sig efter den bekendtgørelse, der er

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Længden af hr. Knud Linds indlæg kunne tyde på, at han ikke var uforberedt i én, men i to sager. Jeg skal imidlertid lade det ligge, og hvad angår det spørgsmål, som hr. Knud Lind rettede til mig, henviser til det, ministeren svarede. For det er en anden regel, at det er meget klogt at lytte til, hvad en minister siger.

Leif Hermann (SF):

Igennem det sidste halve års tid er jeg også blevet ringet op af nogle landboere, som er mere eller mindre fortvivlede, fordi de har haft besøg af den kommunale drikkevandskontrol og har fået besked på at lukke brønden på grund af for dårlig vandkvalitet.

Almindeligvis ledsages disse henvendelser af et par solide forbandelser over den, som de siger, skrækelige vandmiljøplan, der har fået skyld for en del i de kredse. Når man så har forklaret dem, at det er det her vidunderlige EF, som landbruget jo har været så optaget af at være medlem af, ikke bare én gang, i 1972, men sandelig også ved EF-pakken i 1986, så bliver tonen lidt mere venlig, men jammeren forstummer ikke.

Problemet er altså ikke løst, og vi har ikke kunnet løse problemet for de mennesker, dels på grund af den måde, reglerne har været forstået på, dels på grund af den myndighedsstruktur, der gælder.

Vi er ikke i SF tilhængere af et bruxellesk regereri som baggrund for danske regler, men selvfølgelig er der fornuft i at stille rimelige krav til vandsundheden også på landet. Hvorvidt der er nogle kommuner, der har været for nidkære eller har kigget for dybt i brønden, eller hvad de nu har gjort, skal jeg lade være usagt, men ministerens tilsagn om, at der om kort tid vil blive udsendt en ny vejledning til kommunerne og amtskommunene om administrationen af den gældende bekendtgørelse, er vi tilfredse med.

Vi kunne faktisk godt have undladt denne debat, hr. Knud Lind, hvis hr. Knud Lind havde gidet gøre sig den ulejlighed at forberede sig ordentligt til den. Miljøudvalgets medlemmer modtog faktisk i går udkastet til den vejledning, som er udsendt. Man behøver ikke at lave bekendtgørelsen om, for vejledningsudkastet er udstedt med hjemmel i den gældende bekendt-

[Leif Hermann]

gørelse. Der står faktisk på side 14 alt det, vi har efterlyst.

Så jeg ved ikke rigtig, hvad det er for noget, hr. Knud Lind vil. Nu har jeg lagt øret til ministerens »rod forneden« og hørt, at ministeren faktisk har bekræftet, at det forholder sig sådan, som der står i vejledningsudkastet, og det vejledningsudkast vil blive udsendt. Så forstår jeg ikke rigtig, hvad det er for noget, hr. Knud Lind vil med sin dagsorden og sin forespørgsel.

For at sige det ligeud: Det er faktisk temmelig pinligt, at Folketinget skal spille sin tid, og der er jo en del at lave for tiden – jeg ved ikke, om hr. Knud Lind har lagt mærke til det. Vi andre har i hvert fald en del at lave ud over at deltage i hr. Knuds Linds mere eller mindre velbegrundede forespørgsler. Denne er i hvert fald totalt ubegrundet og kunne være klaret ved enkelte spørgsmål på Almindelig del i udvalget.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil i tilknytning til det, hr. Leif Hermann lige sagde, sige, at efter at ministeren havde svaret, synes jeg godt, at hr. Knud Lind kunne have stukket piben ind. Jeg synes faktisk, ministeren udtrykte sig så tydeligt og klart, at det efterfølgende virkede, som om det var noget, man havde med hjemmefra, og som absolut skulle læses op, selv om det overhovedet ikke havde relevans, fordi vi faktisk havde fået svar på spørgsmålet.

Jeg synes, det er godt. Jeg vil gerne takke ministeren for, at hun så klart har gjort Folketinget opmærksom på, at når der står »kan« i en bekendtgørelse, så betyder det altså ikke »skal«. Og når man lægger noget ud til kommunalt ansvar, så er det faktisk også kommunalt ansvar.

Jeg vil da godt sige, at det her spørgsmål særdeles ofte har været oppe i Venstres folketingsgruppe, og vi har haft mange diskussioner om det. Men vi er selvfølgelig i et dilemma her, for på den ene side er vi meget varme tilhængere af decentralisering, og vi synes, at kommunerne skal have et ansvar.

På den anden side kan vi indimellem ærgre os over det, hvis der er kommuner, der kvajer sig, f.eks. sådan som miljøministeren her redegjorde for at en bestemt kommune har behandlet sine borgere meget dårligt. Det er jo en af bagsiderne ved decentralisering. Vi håber bare her i et kommunalt valgår, at kommunerne be-

stræber sig på at behandle deres borgere ordentligt og ikke læser bekendtgørelser, som en vis mand læser Bibelen.

Nu hvor det har været gjort klart fra Folketingets talerstol, hvad der er tale om, nemlig at man bare skal undersøge vandkvaliteten og derefter tage rimelig ordentlig stilling, må vi håbe, at kommunerne så også kan leve op til det. De kan i hvert fald ikke nu komme med den undskyldning, at der står, at de skal foretage sig et eller andet. Det er kommunen selv, der skal finde ud af, hvad man skal foretage sig.

Vi vil godt fra Venstres side igen sige tak til miljøministeren for, at det er blevet gjort klart, at det er kommunerne, der skal tage en rimelig og ordentlig stilling til de her sager, og det forventer vi efter denne debat at de også gør.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg må sige til fru Hanne Severinsen, at hykleriet fortsætter fra Venstre. Hvis jeg lige må have lov til at citere fru Hanne Severinsens egen artikel i Jyllands-Posten den 14. maj 1989, den holdning, fru Hanne Severinsen har dér. Det er helt fantastisk at læse:

»Som lovgiver rystes man indimellem, når man ser den konkrete udførelse af nogle bestemmelser« – fru Hanne Severinsen »rystes« over det – »og jeg må sige, at det har været rystende at se eksempler på kommunalbestyrelser, der har meldt deres borgere til politiet, blot fordi man har konstateret en enkelt afvigelse fra normalen.«

Det er den samme fru Hanne Severinsen, som står her og giver miljøministeren carte blanche til ikke at skrive i sit cirkulære, at der skal være en 3-måneders-frist. Man er glad og tilfreds, blot ministeren nævner herfra, at der har været nogle uheldige tilfælde ude i kommunerne. Så kører man videre, og så siger man, at det er ganske unødvendigt med denne debat.

Samtidig glemmer fru Hanne Severinsen, at der er langt rigere muligheder, som miljøministeren ikke har ønsket at udnytte, netop EF-direktivet af 1980. Det er bl.a. det, vi peger på. Dette EF-direktiv har ikke været udnyttet. Alt det her kunne have været ordnet, uden at man havde lavet dette ståhej.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg synes, at miljøministeren fremdrog et meget godt eksempel til illustration af, hvad det var, jeg mente i den artikel. Det er selvfølgelig ærgerligt, at det kommunale selvstyre en gang imellem ikke fungerer godt nok, men jeg synes, at den her debat har kastet så meget lys over det hele, at der er ingen grund til, at hr. Knud Lind fortsætter. Jeg vil gentage: Hvorfor skal vi dog fortsætte? Vi fik et udmærket svar fra miljøministeren. Det må hr. Knud Lind da være godt tilfreds med. Hvorfor skal vi så køre videre med den her debat?

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg vil ikke forfølge den konkrete sag længe, men vil hellere rejse et fundamentalt spørgsmål, som jeg tror vil være egnet til behandling i præsidiet.

Det er, om vi virkelig skal føre sådan nogle debatter som denne. Det forekommer mig at være et ganske karakteristisk eksempel på spild – hvad hr. Leif Hermann også var inde på – af Folketingets tid. Det er muligt, der er nogen ude i befolkningen, der vil synes, at vi arbejder i øjeblikket, men enhver, der er medlem af dette Ting, ved, at vi gør alt andet. Dette er et skoleeksempel på parlamentarisk tomgang.

Man kan somme tider diskutere, om forespørgsler er berettigede, om det hører ind under det ene eller det andet punkt på Folketingets dagsorden, men når vi som her står over for et eklatant eksempel på en forespørgsel, som ikke er en forespørgsel, synes jeg, det skal siges fra denne talerstol, at nu er vi gået for vidt.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det lykkes undertiden hr. Knud Lind at sige nogle ting, som rammer ganske meget plet i debatten.

Hr. Knud Lind sluttede nemlig sit sidste indlæg af med at sige, at dette kunne være ordnet, uden at man lavede dette ståhej. Det er fuldstændig rigtigt, hr. Knud Lind. Jeg forstår så bare ikke, hvorfor hr. Knud Lind eksempelvis ikke har gjort det, jeg nævnte tidligere: at sætte sig lidt ind i det bilagsmateriale, der ligger til grund for hr. Knud Linds egen forespørgsel, at

stille nogle spørgsmål i Miljøudvalget om, hvorvidt miljøministeren havde sådan et vejledningsudkast på bedding, der var sendt ud til høring.

Hvad er det egentlig, hr. Knud Lind vil? Og hvad er det, hr. Nør Christensen og fru Lis Noer Holmberg vil?

Hr. Nør Christensen har været oppe og snakke om, at man burde have en 3-måneders-frist, så man, så vidt jeg kunne forstå, kunne udbedre de eventuelle skader, der måtte være i brøndene. Jamen for så vidt vandforsyningsanlægget kan repareres, så det fungerer sundhedsmæssigt tilfredsstillende, har man denne ret. Ingen kommune, ingen myndighed i dette land kan forlange, at man skal tilslutte sig et centralt vandværk, hvis vandkvaliteten på stedet kan bringes i orden ved en reparation. Det turde være temmelig åbenbart. Ikke desto mindre vil hr. Knud Lind altså have, at miljøministeren skal fastsætte, hvordan kommunerne skal agere og ikke skal agere i disse sager.

Som en af dem, der var ophavsmand til, at vandforsyningslovens § 62 kom til at se ud, som den gjorde, vil jeg godt sige, at jeg er fuldt ud tilfreds med, at kommunerne får pligt til at tage stilling til, hvad der skal ske, når man konstaterer sundhedsfarligt drikkevand, men at der selvfølgelig skal være den liberalitet i det, at de ejere, der sidder i dag på ejendommen, må have mulighed for at fortsætte med den drikkevandsforsyning, de har. Medmindre der er tale om direkte sundhedsfare, kan jeg ikke rigtig se, at der skulle være de store problemer. Den vejledning, miljøministeren laver, giver jo hjemmel til det. Så kan man klare – hvad vejledningen også lægger op til – de fornemme sundhedsmæssige forhold i forbindelse med et eventuelt ejerskifte.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Der tales så meget om, hvorvidt det er kommunernes administration af dette, der er forkert, eller det er miljøministeren, der ikke har instrueret kommunerne rigtigt.

Jeg vil gerne bemærke, at jeg erkender, at hr. Knud Lind her har rørt ved et problem, som er reelt. Vi har oplevet nogle uhyrligheder. Derom er vi tilsyneladende enige næsten hele salen rundt. Miljøministeren har i det mindste klart tilkendegivet, at her er noget, der burde være anderledes.

[Glønborg]

Men jeg synes også, at vi må gøre os klart alle sammen, at det først og fremmest er ude i kommunerne, vi skal sørge for, at der bliver handlet fornuftigt.

Miljøministeren kunne måske læse bekendtgørelserne om det her område igennem og se, om der var nogen af dem, der skulle have en lidt ændret udformning, sådan at ingen embedsmænd kan rende rundt med noget fra Miljøministeriet i lommen og bruge det til uberettiget at slå kommunens borgere oven i hovedet med.

Når miljøministeren er i gang med at se på det om vandkvaliteten, kunne man måske også se lidt på noget, som vedrører den her sag, nemlig bekendtgørelsen om opkrævning af passagedbidrag fra dem, der får lov til at bruge deres egen brønd og slipper for at slutte sig til det lokale vandværk. Her er også nogle, der er blevet urimeligt behandlet nogle steder.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil godt sige til den konservative ordfører samt til Venstres ordfører, fru Hanne Severinsen, at det aldeles ikke er spild af Folketingets tid. Der ligger for tusindvis af mennesker et problem ved, at de tvinges til at sløjfe deres private brønde og tilslutte sig kommunale vandværker.

Folketingets medlemmer har ét punkt mere på dagsordenen, ellers holder Folketinget fri indtil i morgen kl. 10. Derfor står valget imellem, om man skal drøfte nogle konkrete problemer eller man skal sætte sig over i Tivoli og spise f.eks. skipperlabskovs. Det er problemet.

Den forklaring, miljøministeren har givet her i dag, har ikke løst nogen som helst problemer. De tusindvis af mennesker har stadig væk usikkerheden, uklarheden osv. De fine Venstrefolk, de fine Konservative mener, det er spild af Folketingets tid at drøfte noget så simpelt. I mange tilfælde vil folks eksistens være truet ved, at de skal til at foretage nogle enorme investeringer, fordi nogle fjollede regler og nogle uklare meddelelser fra Miljøministeriet er årsag til, at det udmærkede drikkevand, der findes i private brønde, må de lige pludselig ikke anvende mere. Og så mener man altså, det er pjat, at Folketinget beskæftiger sig med den slags ting.

Jeg vil tillade mig at sige, at udtryk af den karakter såvel fra De Konservative som fra Venstre kun kan opfattes som ringeagt over for de

vælgere, over for de mennesker, det her går ud over. Uklarheden er der, det fremgår af samtlige aviser. Og hvad værre er: Når både hr. Ole Bernt Henriksen og fru Hanne Severinsen udtaler sig til journalister, er de helt enige, men her i Folketinget mener de, det er spild af tid at diskutere den slags ting.

Fjerde næstformand (Poulsaard):

Sommerferien er ikke begyndt endnu. Der er for meget uro. Vi kan ikke høre, hvad der bliver sagt heroppefra.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil godt præcisere, at det, jeg synes er overflødigt, er, at når nu miljøministeren kommer med et klart svar, så bliver Fremskridtspartiet ved og ved og ved. Det virker nærmest, som om Fremskridtspartiet er blevet forførdelig vrede over, at problemet er løst i mellemtiden, for det er jo ærgerligt, når man nu havde forbedret disse lange taler.

Knud Lind (FP):

Jeg må sige, at jeg er meget forundret. Man skulle tro, at Venstres ordfører overhovedet ikke havde hørt efter den debat, der har kørt i dag. Jeg har spurgt, om ministeren vil indføre disse regler om tre måneders respit. Intet svar, kun en rysten på hovedet.

Det kan ikke nytte noget, at man overlader det til kommunerne og siger, at der står »kan«, for der står også »skal« i samme paragraf.

Det tredje er, at jeg godt vil sige til hr. Leif Hermann, at jeg synes, det er under al kritik at sige, at jeg blot skulle have stillet nogle spørgsmål i udvalgene. Spørgsmål nr. S 665, nr. S 666 og nr. S 668 har jeg stillet til miljøministeren, og jeg har fået negative svar. Og så siger hr. Leif Hermann, at det kunne ordnes med et spørgsmål i udvalget. Det var jo netop det, det ikke kunne.

Så vil jeg godt sige til miljøministeren, at jeg da meget gerne ville have sluttet denne debat, hvis miljøministeren havde tilkendegivet, at man ligesom Vesttyskland og Holland ville fritage de private brønde for dette tilsyn og for disse ekstraordinære udgifter. Men det ønsker ministeren ikke, uanset at der i EF-direktivet er helt klare muligheder for det. Det kan ministe-

[Knud Lind]

ren finde i artikel 9, og ministeren kan finde det i EF-direktivets indledning, hvor man bl.a. skriver:

»For at give anvendelsen af dette direktiv en vis smidighed bør medlemsstaterne på visse betingelser have muligheder for at fastsætte undtagelser fra dette direktiv, navnlig for at tage hensyn til særlige situationer.«

»Særlige situationer« er altså disse enkeltbrønde, som det i øvrigt vil koste tusindvis af kroner at få sluttet til fællesvandværker. Det er deri, problemet ligger.

Ministerens vil heller ikke tilkendegive noget som helst om, at man i artikel 9, stk. 2, meddeler, at medlemsstaterne meddeler kun Kommissionen de i stk. 1 omhandlede undtagelser, såfremt de vedrører en vandforsyning på mindst 1.000 m³ pr. dag eller en befolkning på mindst 5.000 personer. Intet af det ønsker ministeren at tiltræde.

Ministerens henviser så til et cirkulære. Jamen helledusse. Dette cirkulære er kun ude til høring. I øvrigt har ministerens tjenestemænd siddet og sovet i årevis, for det kunne have været ude for længe siden, hvis ministeren havde haft den fornødne vilje til det. Resultatet er, at der er adskillige, som er blevet meldt til politiet, og der er kommuner, der farer hårdt frem. Derfor er det for billigt af ministeren at sige: Det var da også synd for disse mennesker her, og jeg må tage afstand fra de kommuner, som har givet sådan en kort tid.

Jeg føler det helt urimeligt, at ministeren på en sådan hyklerisk vis ikke tilkendegiver det, hvis ministeren da hører efter i stedet for at fare op til formanden.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Bare for god ordens skyld vil jeg gerne sige, at jeg har svaret hr. Knud Lind, men debatten afspejles unægtelig af, at hr. Knud Lind overhovedet ikke hører efter.

Lis Noer Holmberg (CD):

En forespørgsel kan selvfølgelig findes belæstende, men når der findes folk ude i landet, der har store problemer, mener jeg, at det er sundt, at vi får en drøftelse om disse problemer.

Det er ikke småting, der har været skrevet om det offentlige blanden sig i folks private brønde. Man må spørge sig selv, om der dog ikke er grænser for, hvad det offentlige skal blande sig

i. Hvad med den private ejendomsret og folks ret til selv at afgøre, om det vand, de drikker, er tilfredsstillende for dem? Man går ud på folks ejendom og undersøger, hvad enten ejeren har givet tilladelse eller ej.

Der var den 12. februar i år en artikel i Jyllands-Posten, hvor stadsdyrlæge J. Meyer fra Levnedsmiddelkontrollen i Silkeborg, en fornuftig mand med erfaring, gav udtryk. . .

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Vi skal høre, hvad der bliver sagt heroppefra! (*Munterhed i salen*). Værsgo!

Lis Noer Holmberg (CD):

Jamen jeg fortsætter her. Han gav udtryk for, at i stedet for milliardinvesteringer var det bedre med oplysning og vejledning. Han har ledet undersøgelser af vandkvaliteten i mange tusinde brønde, og man skulle tro, han havde lidt begreb om det. Han er meget skeptisk over for Miljøstyrelsens bekendtgørelse.

Det er klart, at hvis en brønd er direkte inficeret af overfladevand, og hvis vandkvaliteten er direkte farlig for såvel mennesker som dyr, så må den brønd lukkes.

Meyer siger, at det er meget få brønde, der er i en sådan tilstand. Han peger på, at i de allerfleste tilfælde vil brønde med dårligt vand kunne udbedres ved en tætning af brøndringene, en klorbehandling af anlægget og en forbedret konstruktion af den del af brønden, der ligger over jordens overflade. Det koster kun småpenge i forhold til de planlagte tilslutninger til vandværkerne, og spørgsmålet er, om ikke miljømyndighederne burde holde en tænkepause. Det kan jeg være helt enig med Meyer i, det sagde han nemlig også.

Jeg vil gerne spørge miljøministeren, om man slet ikke har erfarne folk med som stadsdyrlæge J. Meyer, jeg her har nævnt. Er det udelukkende skrivebordsteori, man betjener sig af, uden relevans til det virkelige liv, for der er altså virkelig folk, der har problemer med det?

Konsekvenserne for mange af dem, der måtte blive tvunget til at tilslutte sig de offentlige vandværker, bliver store. Lad os blot tage et eksempel med en gennemsnitslandmand, der har 40 køer. Hver ko drikker 100 l i døgnet; altså bliver der her tale om 4.000 l vand alene til køerne. Det bliver ikke småpenge, disse menne-

[Lis Noer Holmberg]

sker skal betale i vandafgift. Dertil skal man lægge investeringerne for tilslutning til det kommunale vandværk. Det kan ofte beløbe sig til ikke mindre end 50.000 kr. pr. husstand.

CD finder disse tvangsforanstaltninger helt urimelige, og derfor har vi i samarbejde med Fremskridtspartiet udarbejdet en dagsorden, der pålægger regeringen at ændre bekendtgørelsen, således at den enkelte brøndejer selv kan tage initiativ på baggrund af information, som Miljøstyrelsen må udsende.

Jeg har bemærket ministerens udtalelse om en ny vejledning til amter og kommuner. Kan vi så være sikre på – det vil jeg gerne spørge Miljøministeren om – at såvel amter som kommuner ud fra denne nye vejledning vil respektere den enkelte brøndejers rettigheder, for det er forskelligt fra kommune til kommune, og de er faktisk prisgivet, hvad den enkelte kommune har ønsket at gøre?

Kommunerne ser nemlig meget gerne brøndejerne tilsluttet de kommunale vandværker af hensyn til den økonomiske gevinst, der ligger i det.

Hr. Trøjborg sagde, at der var to antimiljøpartier her i folketingssalen. Jeg vil gerne sige, at det er dog noget sludder, for det har vi overhovedet ikke givet udtryk for.

Med hensyn til brøndene er der jo ikke tale om forurening. Her er faktisk tale om, at man trækker en ekstra og i visse tilfælde helt overflødig udgift ned over hovedet på folk.

Fjerde næstformand (Poulsaard):

Det ville være dejligt, hvis vi fik lidt mere ro i salen.

Knud Lind (FP):

Jeg er lidt ked af den måde, miljøministeren forsøger at afspore denne debat på. Jeg opsummerede, dels at der findes forskelligartede fortolkninger i de forskellige lande i EF af EF-direktivet, dels at man har erkendt, at analyseresultaterne i laboratorierne godt kan være ret mangelfulde.

Alligevel fastholder ministeren sine meget skrappe danske krav. Ministeren har ikke givet sig på et eneste punkt. Det er det, de andre fra Venstre forsøger at redde sig på nu. Hvis man skal gå ud fra, at der over nogle år skal nedlægges 60.000 brønde, vil det reelt betyde en forurening af vores grundvand. Jeg skal i den for-

bindelse henvise ministeren til en undersøgelse af nitratproblematikken på Stevns foretaget for Storstrøms Amtskommune af firmaet Terraqua i oktober 1986, hvor man på side 33, afsnit 4, punkt 1, skriver følgende om forureningsårsagerne:

»Det var på forhånd kendt, at der eksisterede et antal nedsivningsanlæg, ofte i form af brønde. Disse blev etableret for over 80 år siden i forbindelse med drænprojekter. Deres antal, størrelse og effektivitet har ifølge denne undersøgelse vist sig at være så betydelig, at de måtte anses for at være væsentlige i en forureningsmæssig sammenhæng.«

På side 39 under konklusioner og anbefalinger skriver firmaet i samme rapport:

»Drikkevandskvaliteten i mange anlæg er unødvendigt dårlig i forhold til råvandsressourcens kvalitet, fordi indretningen af anlæggene er foregået uden omtanke og indsigt. Med begrænsede midler kan forholdene forbedres væsentligt ved de fleste anlæg. Det anbefales derfor myndighederne at lade udarbejde vejledninger til brug for borgerne, hvori der informeres om problemets eksistens og dets tekniske løsninger.«

Stevnsrapporten giver to meget vigtige oplysninger til miljøministeren: Med begrænsede midler kan brønde og boringer forbedres væsentligt ved de fleste anlæg, og det anbefales derfor at lade udarbejde vejledninger til brug for borgerne, hvori der informeres om problemets eksistens og dets tekniske løsninger. Man går så vidt, at man siger, at det er meget vigtigt at kontrollere og besigtige anlægget inden anvendelse af drikkevandanalyser, altså inden man overhovedet begynder på drikkevandsanalyserne.

Den anden vigtige oplysning er, at selv 80 år gamle brønde udviste en effektivitet, der var så betydelig, at de må anses for væsentlige i forureningsammenhæng. Hvis ministeren får held med sit felttog mod de private brøndejeere, betyder det reelt en langt større forurening af grundvandet, medmindre Miljøstyrelsen og deres folk vil stå ude ved hver eneste nedlagt brønd og kontrollere, om den nu også er tilkastedet behørigt med sand og grus, som der står.

Ministeren er i realiteten ved at lave 60.000 nedsivningsanlæg fordelt over hele Danmark på linie med dem, der er omtalt i Stevnsrapporten, og det betyder en langt større forurening, i

[Knud Lind]

stedet for, som man anbefaler i Stevnsrapporten, at give borgerne vejledning om disse anlæg, hvor de i den øverste del af tillukningen ofte er smuldret i cementen, og hvor der skal uendelig lidt til at for at reparere det.

Til slut skal jeg blot sige, at man forundres en lille smule, når man pludselig ser, at regeringen ønsker nogle nye vandafgifter pr. kubikmeter vand, som skal give staten en ny indtægt, for det hænger jo sammen. Først vil ministeren gerne have alle de private brønde nedlagt, for derefter kan man bedre kontrollere, hvor meget vand brøndejerne bruger, når de kommer over til fællesvandværkerne, hvorefter man kan give dem den afgift, således at man kan få fyldt sin slunkne statskasse, hvor man har brugt midlerne til tilskud til Botanisk Forening, Naturfredningsforeningen m.v.

Det er derfor, at ministerens bekendtgørelse skal ses i det lys, når ministeren siger, at ministeren ikke er bekendt med, at man i andre lande administrerer EF-direktivet ud fra helt andre retningslinier. I Holland og i Vesttyskland ville man fritage de danske brønde. I Danmark kalder man det en unødvendig debat i Folketinget. Det er forskellen mellem miljøministeren i Danmark og miljøministrene i Holland og i Vesttyskland.

Behnke (FP):

Det, der kalder mig på talerstolen under denne debat, er de to spørgsmål, henholdsvis nr. S 599 og S 651, der i denne samling er blevet stillet af undertegnede.

Det første spørgsmål blev stillet til miljøministeren. Jeg spurgte om, hvorledes landmænd, gartnere osv. skal forholde sig, når de ønsker at bruge vand fra egen brønd til f.eks. markvanding, til at vande salathovederne i drivhusene og til f.eks. at gøre maskinerne rene, når de har været anvendt. Miljøministeren svarede, at det må man sådan set godt fortsætte med, men:

»En sådan fornyet indvindingstilladelse vil være betinget af, at brønde/boringer udbedres efter de tekniske forskrifter i ovennævnte bekendtgørelse.«

Så var jeg klar over, at det var noget, der kunne koste penge for den enkelte landmand eller gartner, eller hvad det nu måtte være. Derfor spørger jeg så i spørgsmål nr. S 651 landbrugsministeren om, hvilke økonomiske konsekvenser det får for den landmand, for det landbrug,

som nu skal til enten at købe vandet af det kommunale vandværk eller udbedre sin brønd efter de retningslinjer, som miljøministeren har bekendtgjort.

Landbrugsministeren svarer så, at han stort set henholder sig til, hvad miljøministeren har svaret, og at sådanne tilladelser meddeles af kommune eller amt efter ansøgning fra den enkelte landmand og kan være betinget af, at brønden eller boringen udbedres, så der ikke er risiko for forurening af grundvandet. Men han sagde ikke et ord om, hvad det koster for den enkelte gartner eller landmand.

Jeg kan ikke forstå, hvorledes miljøministeren har villet tillade, at salathovederne, at de forskellige afgrøder i årtier af egen drift har opsuget vand fra undergrunden uden miljøkontrol, når man nu ikke længere vil tillade, at man fortsat benytter vand fra en boring eller en brønd, man har brugt i årtier, måske flere generationer, til at hælde på afgrøderne. Eller endnu mere absurd: at man bruger vandet til at rense sine maskiner.

Jeg kan have en spinkel forståelse for, at miljøministeren vil sikre sig, at det vand, der f.eks. bliver hældt i landmandens børn, har en vis kvalitet, men at det vand, der bliver hældt på afgrøderne, og det vand, man bruger til at rense sine maskiner med, også skal komme fra brønde, der er godkendt af ministeren eller godkendt af amt eller kommune, jf. ministerens cirkulære! Det har jeg meget svært ved at forstå, og jeg kan slet ikke forstå, at en regering kan acceptere en sådan tilstand, at man fremover ikke længere under nogen omstændigheder frit kan optage vand fra sin egen undergrund.

Men for to dage siden ved dagspressens omtale af regeringens store plan, der blev offentliggjort i går, faldt brikkerne lige pludselig på plads. For det viser sig jo, at regeringen har tænkt sig at indhente endda meget betragtelige beløb ved en vandafgift. Så hænger det lige pludselig sammen, for så er det det, der er årsagen, og ikke en klinisk eller kvalitetsmæssig vurdering af vandet, der kommer op af brønden. Det er alene et ønske om, at man fra det offentlige kan tappe den enkelte landmand eller gartner for nogle ekstra afgifter, når vedkommende bliver nødt til at benytte sig af det kommunale vandværksvand, fordi de stedlige miljøteknikere f.eks. ikke vil godkende en ældre boring.

[Behnke]

Men så skal man bare tone rent flag og sige, at det, det drejer sig om, er, at regeringen vil have nogle flere penge i statskassen, og overhovedet ikke, at man er bekymret for den lokale vandkvalitet.

Glistrup (FP):

Et sekscifret antal småkårsfolk rundt omkring i vore landdistrikter er blevet dybt opskræmte og mørksynede efter at have hørt, hvad denne regering planlægger af anslag imod, at det, der har været deres hævdvundne ret fra arilds tid, at bruge deres eget vand, nu skal underkastes disse biologibureaukratfordømte embedsmænd inde på Slotsholmen, og at der skal gøres indgreb i dette helt centrale gode, som de har, og det, der spiller en virkelig rolle for, at de kan bevare deres økonomi.

Opskræmmelsen er bestemt ikke blevet mindre af det andet rakettrin, som hr. Behnke lige så udmærket har redegjort for, at begrundelsen er, at så kan man gøre dem til skatteobjekter og begynde med nogle tusinde kroner om året og så forhøje det. Selvfølgelig spiller nogle tusinde kroner ikke nogen særlig rolle for folk på Slotsbolmen, men det gør det for de familier, som vi taler om her, der er nogle af de økonomisk set allerringest stillede i landet.

Derfor er det særdeles prisværdigt, at Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet nu får dette frem til en klar afgørelse ved det dagsordensforslag, vi har stillet. Men reaktionen fra specielt partiet Venstres side har været helt klart at sige: Det er spild af Folketingets tid overhovedet at beskæftige sig med, at vi har disse mennesker ude på landet, hvad kommer det os ved, det er vi så aldeles flintrende ligeglade med. Det har været grundtonen i fru Hanne Severinsens indlæg i dag.

Fru Hanne Severinsens begrundelse for, at det skulle være spild af Folketingets tid, er, at efter Venstres opfattelse har man løst problemerne ved nogle bureaukratiske tiltag, som den bureaukratiske miljøminister har sendt rundt i landet, og så må vi bare være tilfreds med, at hendes nåde har besluttet sig til at give nogle andre forordninger, der ikke løser de afgørende problemer.

Men hvis det virkelig er således, at fru Hanne Severinsen har ret i sin og Venstres formodning om, at problemet er løst, så er det uhyre enkelt, for så må fru Hanne Severinsen jo bare stemme

ja og sørge for, at de andre regeringspartier også gør det og dermed sikrer flertal for Fremskridtspartiets og Centrum-Demokraternes dagsordensforslag. Hvis det virkelig skulle være således, at det er løst, så er det, der står i dette dagsordensforslag, jo ord til andet udtryk for, hvad der i forvejen er gældende, og så kan Venstre da ikke stemme imod. Hvis Venstre undlader at stemme for Fremskridtspartiets dagsordensforslag, er det udtryk for, at Venstre er hamrende ligeglade med disse hundredtusindvis af småkårsfolk i landdistrikterne, og at Venstre kun er interesseret i en eneste ting, nemlig at bevare deres taburetter herinde og få deres høje lønninger og pensioner, og at Venstre totalt har mistet forbindelsen til det Danmark, der findes uden for Christiansborg og specielt i landdistrikterne.

Derfor vil vi med meget stor interesse se, hvordan Venstre stemmer. Skal der være nogen som helst sammenhæng mellem fru Hanne Severinsens indlæg og hendes afstemning, så må det blive en grøn afstemning til Fremskridtspartiets og Centrum-Demokraternes dagsordensforslag. Vi venter spændt på, om Venstre vil afvaske denne skamlet på partiet, som fru Hanne Severinsens indlæg foreløbig har været udtryk for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 50 af Knud Lind (FP) og Lis Noer Holmberg (CD) (se foran)

forkastedes, idet 20 (FP og CD) stemte for, 104 (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (Grønln.)) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 81:

Forslag til folketingsbeslutning om afværgelse af tvangsauktioner.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 9/5 89).

Forslaget sattes til forhandling.